

1. Watertoets

Algemeen

Door extremere neerslagintensiteiten en hogere neerslaghoeveelheden als gevolg van klimaatverandering, neemt de kans op wateroverlast toe. Voldoende ruimte voor waterberging is (zeker in ons land) dan ook cruciaal. Derhalve dient bij de ontwikkeling van een ruimtelijk plan aandacht besteed te worden aan de gevolgen ervan voor de waterhuishoudkundige situatie. Zo zorgen ontwikkelingen waarbij het verhard oppervlak toeneemt, voor een snellere afstroming van hemelwater naar het oppervlaktewater. Om in dat geval voldoende waterberging te waarborgen, hanteren Waterschappen normen ter compensatie van de aanleg van extra verhard oppervlak. Bijvoorbeeld dat een toename van zoveel m² verhard oppervlak gecompenseerd dient te worden door een toename van zoveel m³ waterberging.

Naast de kwantitatieve aspecten, dient er in het geval van een ruimtelijk plan ook aandacht besteed te worden aan de kwalitatieve effecten op het watersysteem. Het instrument dat hiervoor ontwikkeld is, is de Watertoets. De Watertoets komt voort uit het advies van de Commissie Waterbeheer 21^e eeuw en het Nationaal Bestuursakkoord Water en berust op twee cruciale uitgangspunten:

1. Standstill beginsel: negatieve effecten van ruimtelijke ontwikkelingen op het watersysteem worden voorkomen. Uitgangspunt is dat ieder gebied moet voldoen aan de inundatienorm: de wettelijke veiligheidsnorm aangegeven als de gemiddelde kans per jaar op wateroverlast door hevige neerslag. Ook mag een verandering niet tot grotere afvoer naar andere gebieden leiden (afwentelen). Daarnaast moet worden tegengegaan dat de nog beschikbare ruimte in het watersysteem door ruimtelijke ontwikkelingen geleidelijk aan steeds kleiner wordt (normopvulling).
2. Verbetering: in ruimtelijke ontwikkelingen worden de kansen, die zich voordoen om bestaande knelpunten in het watersysteem te helpen oplossen, benut.

Wetgeving

Op verschillende bestuursniveaus zijn beleidsnota's verschenen die zich richten op een (zowel kwalitatief als kwantitatief) duurzaam waterbeheer. Op het hoogste niveau zijn de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) en het Nationaal Waterplan (NW) richtinggevend. Op een lager schaalniveau is met name het beleid van het Hoogheemraadschap van Delfland relevant voor het plangebied. Dit beleid is in lijn met, en in aanvulling op, de plannen die Rijk en provincies hebben op het gebied van waterbeheer. Derhalve wordt hier alleen kort ingegaan op de hoofdpunten uit het beleid van het Hoogheemraadschap en de gemeente.

Keur Delfland

De Keur Delfland is een verordening die door het Hoogheemraadschap van Delfland is opgesteld op basis van de Waterschapswet. Hierin staan (verbods)bepalingen met de aanduiding voor welke handelingen een watervergunning nodig is teneinde het watersysteem en de afvalwaterzuivering op peil te houden of zelfs te verbeteren. Deze vergunning wordt door het college van Dijkgraaf en Hoogheemraden afgegeven. In de 'Algemene regels behorende bij de Keur Delfland' staan de algemene regels omtrent vrijstelling van de watervergunningplicht en algehele verboden op het verrichten van bepaalde handelingen. Voor alle handelingen die direct in of in de nabijheid van een waterlichaam of binnen een beschermingszone van een dijk worden uitgevoerd, is een Keurvergunning of Keurontheffing van het waterschap nodig.

Waterbeheerplan

Op 19 november 2015 is in de Verenigde Vergadering van het Hoogheemraadschap van Delfland het vijfde Waterbeheerplan “Strategie richting een toekomstbestendig en samenwerkingsgericht waterschap” vastgesteld voor de periode 2016-2021. Hierin constateert het Hoogheemraadschap dat in veel gebieden blijkt dat het watersysteem niet is meegegroeid met de ruimtelijke ontwikkelingen. Maatregelen die ruimte kosten, blijken lastig inpasbaar in dit sterk verstedelijkte gebied. Er wordt dan

ook gepleit voor een integraal waterbeheer dat zich meer op maatwerk en innovatieve oplossingen toespitst. Naast de wettelijke zorgplichten uit de Waterwet waterveiligheid, peilbeheer, waterkwaliteit en afvalwaterzuivering zet het Hoogheemraadschap in op samenwerking en technologische innovatie.

Voor de periode 2016-2021 wordt het beleid van het waterschap uitgevoerd volgens vier speerpunten:

1. *In stand houden:* Investeren in de infrastructuur worden op een adequate manier in stand gehouden. De waterkeringen, het watersysteem, de ecologische structuren en het afvalwatersysteem worden met beheer verder geoptimaliseerd. Delfland werkt bij het bestendigen van beheer van de infrastructuur toe naar de levenscyclusbenadering.
2. *Investeren:* Veranderende wetgeving en veranderingen in de omgeving vragen om aanpassing en verdere verbetering van het watersysteem, de waterkeringen en het afvalwatersysteem. Bij elk project, proces en activiteit worden de innovatieve mogelijkheden en de meest duurzame wijze van uitvoering meegenomen in de afwegingen.
3. *Samenwerken:* Het waterschap kan en doet het niet alleen, sterker nog, waterbeheer is ook een taak van andere overheden zoals gemeenten en van burgers en bedrijven. Delfland wil het waterbewustzijn bevorderen door samenwerking met belanghebbenden en delen van verantwoordelijkheden.
4. *Flexibel en duidelijk:* Partners komen een flexibel waterschap tegen die rol en houding afstemt op basis van vraagstukken die voorliggen. Duidelijke kaders worden neergezet, zoals financieel gezond en bijdragen aan toekomstbestendig waterbeheer. Innovatie fungeert daarbij als aanjager om te blijven vernieuwen, mee te bewegen met veranderingen en te voorkomen dat het waterschap statisch wordt.

Gemeentelijk beleid

De gemeente Westland heeft samen met het Hoogheemraadschap van Delfland het Waterplan Westland opgesteld, met als ondertitel ‘Westlands water, nu en later’. Hierin wordt onder andere de waterhuishoudkundige visie en ambities tot 2027 en de daarbij horende uitvoeringsplan 2015 tot 2018 beschreven. Hierbij spelen de thema’s Toekomstig ruimtelijk beleid, Duurzaamheid, Schoon water, waterkeringen, Droge voeten, Afvalwaterketen Beheer en onderhoud, Zoetwatervoorzieningen en grondwater en Recreatie een grote rol.

De gewenste waterstructuur is door de gemeente vertaald in bestemmingsplannen en structuurvisies. In het ‘Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan Westland 2011-2015’ heeft de gemeente haar visie op het stedelijk waterbeheer vastgelegd. Met het eerste Verbreed GRP Westland 2011-2015 wordt niet alleen uitvoering gegeven aan de wettelijke eisen, maar wordt ook de onderlinge samenhang tussen

de drie zorgplichten en reeds in gang gezette ontwikkelingen zoals het project Riolering Glastuinbouw Westland (RGW) weergegeven. Het Verbreed GRP is een logisch vervolg op de wijzigingen in wetgeving/beleid en een noodzakelijke verdere optimalisatie van het beleid dat de afgelopen 5 jaar is gevolgd.

Handreiking watertoets voor gemeenten

Om de waterbelangen op de juiste wijze toe te passen bij ruimtelijke plannen, heeft het Hoogheemraadschap van Delfland de Handreiking watertoets voor gemeenten opgesteld. Om de benodigde watercompensatie voor een ruimtelijke ontwikkeling te berekenen, heeft het Hoogheemraadschap van Delfland de Watersleutel ontwikkeld. De 'Handreiking watertoets voor gemeenten' van het Hoogheemraadschap Delfland (versie 8 oktober 2018) biedt handvaten om de watertoets op een juiste wijze uit te voeren. Deze is ook gebruikt voor de beoordeling van het planvoornemen. Onderdeel van de watertoets is de Watersleutel. Deze toont het verschil tussen de benodigde waterberging in de huidige situatie en in de toekomstige situatie.

Volgens de procedure van de Watertoets dient een concept rapportage aan het Hoogheemraadschap van Delfland te worden voorgelegd, welke hierop een informeel advies geeft waarop de rapportage mogelijk wordt aangepast. De concept rapportage kan op basis van het informeel advies definitief opgesteld worden.

Beoordeling planvoornemen

Huidige situatie

In de huidige situatie is het gehele gebied vrijwel volledig verhard. Er zijn bestaande bebouwingen aanwezig en binnen het plangebied zijn de percelen bestemd als 'maatschappelijk' en 'verkeer – verblijfsgebied'. Op de bestemming 'maatschappelijk' ligt een bouwvlak. Zie onderstaande afbeelding voor het vigerend bestemmingsplan.

Figuur 1: Uitsnede van het vigerende bestemmingsplan inclusief het plangebied (globaal)

Figuur 2: Luchtfoto van de planlocatie – google.com/maps

Volgens het huidige bestemmingsplan is volledige verharding toegestaan binnen het plangebied. Dit blijkt ook uit de meest recente luchtfoto (zie bovenstaande figuren). Voor de vergelijking tussen de huidige en de toekomstige situatie wordt uitgegaan van deze aanname (N.b: tijdens een veldbezoek is aangetoond dat een deel van de gebouwen al zijn gesloopt, dit heeft geen invloed op de watertoets, aangezien de oorspronkelijke planologische mogelijkheid als referentiekader gebruikt dient te worden). In deze toets wordt er om deze reden uitgegaan van een vrijwel volledig verharde oppervlakte. Er is gekeken naar de percelen waar een wijziging van bestemming is voorzien.

Het plangebied (6.500 m²) is nagenoeg volledig verhard. De verharde oppervlakte bestaat uit het parkeerterrein, het schoolgebouw met plein en de kerk met plein. Uit onderstaande uitsnede uit de legger Delfland (figuur 4) blijkt dat er binnen het plangebied geen oppervlaktewater aanwezig is. Het gebied ligt in boezemland.

Toekomstige situatie

Binnen het plangebied, zullen grotendeels dezelfde functies worden toegestaan met de bijbehorende verharde oppervlakte. Ten aanzien van de huidige situatie, worden de gebouwen anders gepositioneerd. Voor de watersleutel van Delfland is gebruik gemaakt van een worst case scenario. Dat wil zeggen, er wordt aan aanname gedaan dat het gehele perceel wederom verhard zal worden.

In de feitelijke situatie is het waarschijnlijker dat er weldegelijk delen van het plangebied niet bestaan uit verharde oppervlakte. Dit komt mede door het bouwpercentage van maximaal 55 procent binnen het bouwvlak van de bestemming Maatschappelijk. Zie onderstaand figuur voor een impressie van de voorlopige wijziging.

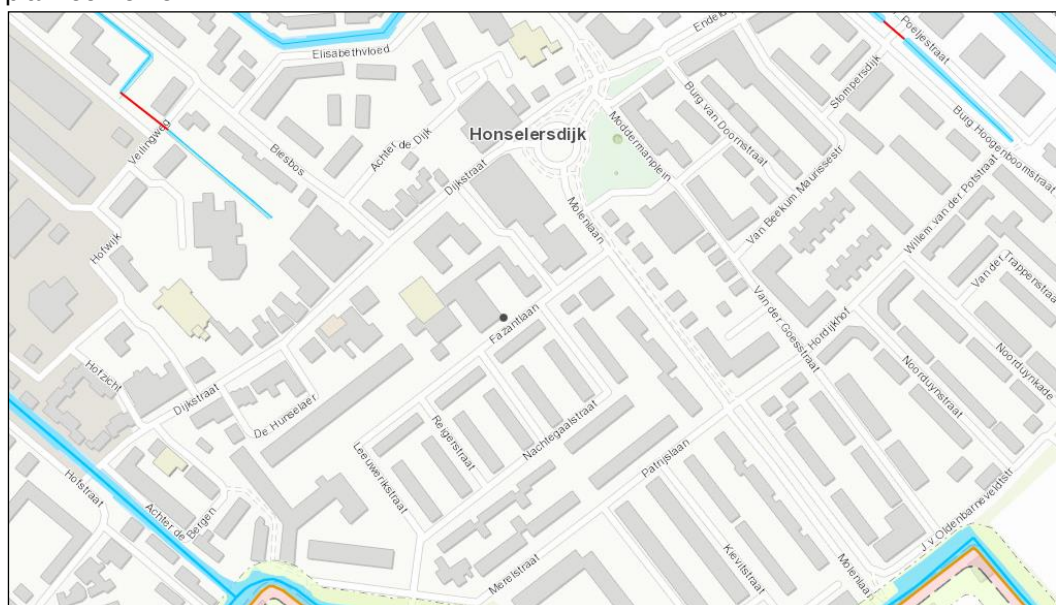

Figuur 3: Voorlopig plan Honselersdijk – gemeente Westland

Om de wijziging te beoordelen, wordt er per thema uit de ‘Handreiking Watertoets versie 8 oktober 2018’ van het Hoogheemraadschap van Delfland gekeken naar de consequenties.

Veiligheid en waterkeringen

Uit de Leggerkaart van Delfland (zien onderstaand figuur) blijkt dat er in en nabij het plangebied geen waterkeringen aanwezig zijn die van invloed zijn op dit plan. In de nieuwe situatie zal er geen oppervlaktewater aanwezig zijn of worden aangelegd. Dit thema vormt geen belemmering voor het planvoornemen.

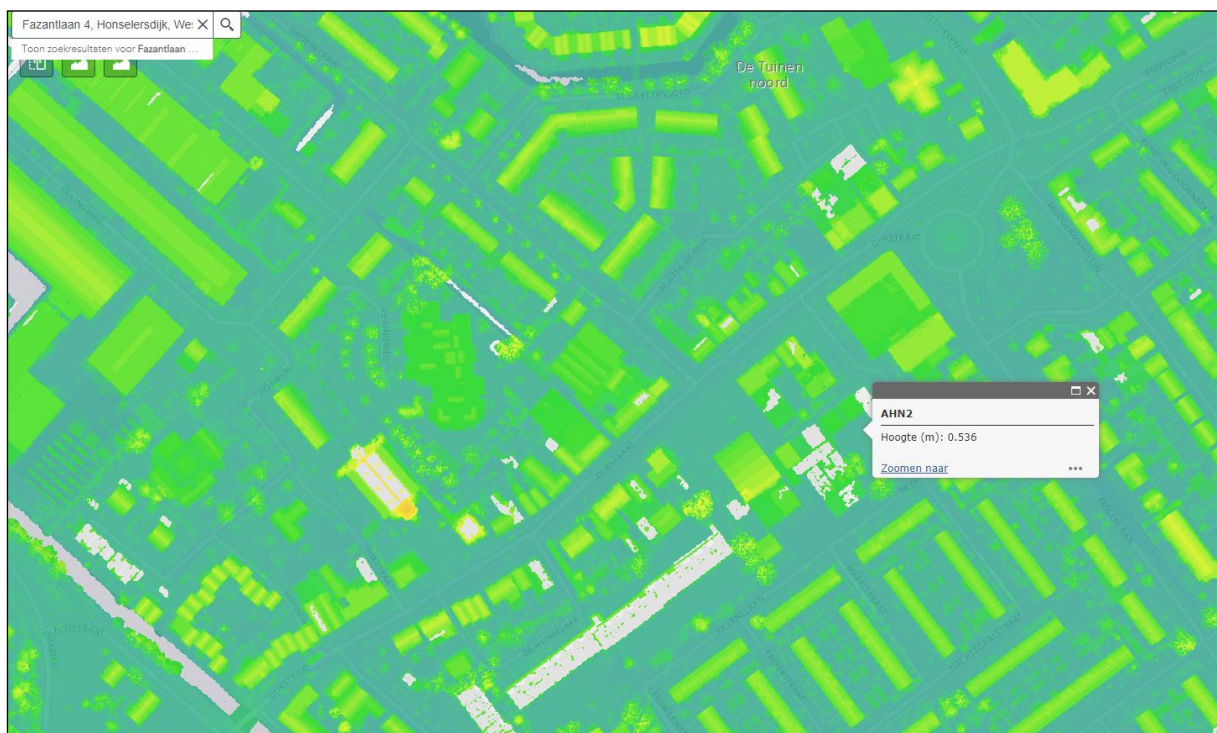

Figuur 4: Uitsnede Legger Hoogheemraadscha van Delfland

Waterkwantiteit: Voorkomen van wateroverlast

Nieuwe plannen dienen te voldoen aan de provinciale normen voor bergings- en afvoercapaciteit. Zoals beschreven ligt het plan in het boezemland van Delfland. Concreet betekent dit dat het gebied zonder gemalen afwatert op het boezemstelsel. Er is sprake van een vastgesteld boezemwaterpeil van circa -0,43 m NAP en er dient rekening gehouden te worden met een maximale peilstijging van 0,25 m voor bebouwd gebied. De nieuwe functies dienen op dit beschermingsniveau te worden aangepast. De nieuwe en de bestaande functie hebben hetzelfde beschermingsniveau. In het bestemmingsplan Kern Honselersdijk (vastgesteld 20 maart 2012) zijn voor het boezemgebied binnen dit plan geen aanvullende maatregelen ten aanzien van de waterkwantiteit voorzien.

In onderstaand figuur is ter illustratie de hoogtekaart van het gebied weergegeven. Het maaiveld zal op minimaal + 0,54 m NAP blijven. De hoogtekaart van het gebied is in onderstaande figuur weergegeven. Het grondwaterpeil zit op circa minimaal 0,8 m onder maaiveld en hierop kan, indien gewenst, geïnfiltreerd worden.

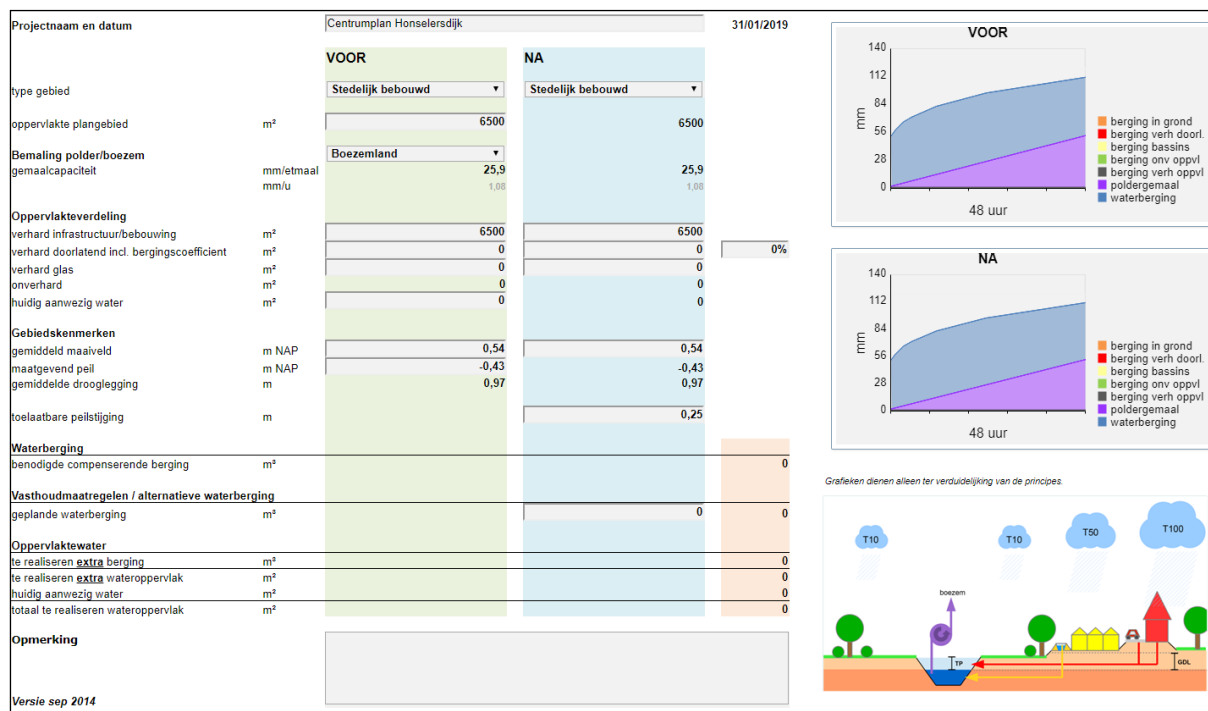

Figuur 5: Uitsnede Actueel Hoogtebestand Nederland – Hoogte (m) 0.536 – ahn.arcgisonline.nl

Op dit gebied is het zogenoemde stand-still beginsel van toepassing conform de Handreiking Watertoets en de beleidsnota van Delfland. Voor het planvoornemen is toetsing aan de bergings- en afvoernormen het belangrijkste uitgangspunt. Om hieraan te voldoen dient er gekeken te worden naar de norm van de waterberging (uit B 1.2 'Voldoende water' – Handreiking Watertoets Delfland). Bij het stand-still beginsel dient de kans op wateroverlast niet toe te nemen als gevolg van de ontwikkeling.

Het Hoogheemraadschap Delfland heeft een Watersleutel ontwikkeld. Dit is de voorgeschreven rekentool om te bepalen of een ontwikkeling en het aanwezige watersysteem conflicteren en in hoeverre er waterberging dient te worden gerealiseerd. In onderstaande figuur is deze Watersleutel weergegeven voor de ontwikkeling binnen het plangebied. Hierbij wordt uitgegaan van de huidige

planologische mogelijkheden en de toekomstige planologische worst-case scenario. Bij de berekening is alleen gekeken naar de bestemmingswijziging van de betreffende percelen. Aangezien het verharde oppervlakte niet wijzigt, is watercompensatie niet aan de orde.

Figuur 6: Uitkomst van de Watersleutel – Hoogheemraadschap Delfland

Om te bepalen of er wordt voldaan aan het stand-still beginsel, zijn drie onderdelen van belang die als richtlijn dienen voor vasthoudmaatregelen ter eventuele compensatie van verharding:

- De kans op wateroverlast mag niet toenemen als gevolg van het ruimtelijke plan: aangezien de verharde oppervlakte niet zal toenemen, zal dat in de nieuwe situatie niet gebeuren;
- De structuur van het watersysteem mag door het ruimtelijke plan niet verslechteren; aangezien er geen aanpassingen in de structuur plaatsvinden, zal dat in de toekomstige situatie geen rol spelen;
- Beheerbaarheid van het watersysteem mag niet achteruit gaan; aangezien er geen activiteiten worden uitgevoerd die hier betrekking op hebben wordt hier aan voldaan.

Het planvoornemen voldoet dan ook aan de trits 'vasthouden, bergen en afvoeren'. Op basis van de Watersleutel hoeft er binnen het plangebied geen watercompensatie plaats te vinden.

Bij de uitvoering van het plan wordt er nader invulling gegeven aan de inrichting van de openbare ruimte. Hierbij is de uitgangssituatie dat dit niet negatief is voor de waterhuishouding, omdat er geen verhard oppervlak wordt gerealiseerd ten opzichte van wat er altijd geweest is. Bij de uitvoering zal worden onderzocht wat de mogelijkheden zijn voor het toepassen van maatregelen ten gunste van de waterhuishouding. Voor een vertraagde afvoer van het hemelwater zijn creatieve en efficiënte maatregelen mogelijk, zoals het ophogen van gronden, een hoger bouwpeil, open verharding ter

plekke van parkeerplaatsen of water vasthouden op particulier terrein, bijvoorbeeld door middel van de aanleg van wadi's, groene daken, het afkoppelen van hemelwaterafvoer, en dergelijke.

Grondwater en voorkomen van zoetwatertekort

Aansluitend op het gene hierboven is beschreven, geldt dat de voorgenomen plannen geen invloed hebben het thema 'grondwater en het voorkomen van een zoetwatertekort'. Het huidige plangebied is al volledig verhard. Het maaiveld bedraagt momenteel ca. +0.54m NAP en het grondwaterpeil zit naar verwachting op minimaal 0.8 m onder maaiveld.

Er wordt rekening gehouden met voldoende drooglegging van gebouwen. Daarnaast worden er ook geen ondergrondse constructies gerealiseerd. Derhalve is dit thema op een voldoende wijze meegenomen in de plannen.

Onderhoud en bagger

De ontwikkeling ligt niet in een beschermingszone en ligt op voldoende afstand van watergangen en ecologische zones. Onderhoud en bagger is dan ook niet aan de orde in het plangebied.

Watersysteemkwaliteit en ecologie

Het projectgebied heeft vanwege het ontbreken van oppervlaktewater, geen directe invloed op de kwaliteit van het oppervlaktewater. Door de eventuele infiltratie van hemelwater in de bodem kan door de bodempassage een kwaliteitsverbetering plaatsvinden van het grondwater.

Afvalwater en riolering

Als basis voor het rioleringsplan dient het gemeentelijke rioleringsplan van de gemeente Westland. Het plan zal voldoen aan de Leidraad Riolering West Nederland en de Leidraad aan- en afkoppelen verhard oppervlak en de Beslisboom Aan- en afkoppelen verharde oppervlakten. Dit betekent voor het plangebied dat er een zogenaamd gescheiden rioleringsstelsel wordt aangelegd. Het afvalwater wordt afgevoerd naar de dichtstbijzijnde A.W.Z.I., Harnasch polder.

Conclusie Watertoets

Op 13 december 2018 is de waterparagraaf in het kader van het vooroverleg ontvangen door het Hoogheemraadschap Delfland. Op basis van dat advies zijn er enkele aanpassingen gedaan. Tijdens het waterspreekuur heeft het Hoogheemraadschap nog enkele opmerkingen geplaatst welke zijn verwerkt in deze watertoets.

Gelet op de geringe fysieke aanpassingen vormt het aspect water geen belemmeringen voor het planvoornemen.